

Lövet

Medlemsblad för Koloniföreningen Senderöd i Helsingborg

Nr 2 2010

Årgång 17

Koloniföreningen Senderöd Firar 30-års Jubileum Lördagen den 14/8

Ta med familj och vänner för att fira föreningen!

På menyn

Alrökt grillegris med potatisgratäng, potatissallad, grillade rotfrukter samt grönsallad med dressing, BBQ-sås, äppelchutney, bröd smör samt stort frukfat. Medtag egen dryck! Kostnad 175:- per person (betalande från 10 år och uppåt).

Program

- 12.00-12.45 Ramlösa Brunns Sextett inleder med marsch från huvudgrindarna upp till festplatsen där de fortsätter att spela.
- 13.00 Invigning av nya Föreningshuset. Hoppborg, bollkanon och ponnyridning öppnar. Kiosken öppnar, föreningen bjuder på kaffe med överraskning. Frivilliga Radio Organisationen visar upp sin sambandsradiobil.
- 13.15 Kyrkokören tar ton.
- 13.30 Ev spelar Linnea ett fiolstycke.
- 14.00-15.00 Clownen Baiba uppträder samt godisregn.
- 15.00-16.00 Squaredans uppvisning.
- 18.00 Grillegrisen serveras till föranmälda gäster. Egen dryck medtages!
- 20.00-00.30 JO-PA-JO:Z orkester spelar upp till dans.

Reservation för förändringar i programmet

Anmälan och betalning

Senast den 5 augusti till Britt stuga 60, Alice stuga 95 och Karin stuga 149. Anmälan är bindande.

Föreningens sommarmöte

🇸🇵 Mötet ägde rum den 1 augusti i nya föreningshuset. Salen var i stort sett fullsatt.

Allmänt informationsmöte

Sommarmötet var ett allmänt informationsmöte, till skillnad från t ex årsmötet där man går till beslut och röstar om saker. På kallelsen framgår vilken typ av möte det är och om man kan lämna in motioner.

Ekonomisk redovisning

Kassören Åke föredrog första halvårets ekonomiska läge. Sammanfattningsvis är intäkterna ca 733.000 kr och utgifterna 596.000 kr per den 27 juli 2010.

Intäkterna består bl a av arrendet, drift- och städavgift, men även släputhyrning, tvättmaskinsintäkter, loppis- och midsommarintäkter samt inträdes- och avloppsavgifter från nya kolonister m.m. Värt att nämna är att loppisen och midsommarfirandet gett ca 28.000 kr i vinst!

Utgifterna utgörs till stor del av arrendet vi betalar till kommunen och därutöver är vatten, el och sophämtning stora poster. Vattenkostnaden ligger betydligt över budget (30.000 kr över) hittills och det beror på att i mars dämp det ner en faktura med avgift för 2009 års "ut-vatten", eftersom vi nu även betalar för det vatten vi leder ut i vårt kommunala avlopp. Mängden ut-vatten beräknas vara 75 % av det vatten vi tar in. Därför är det troligt att driftsavgiften kommer behöva höjas nästa år.

Tillgångar

Efter beslut på tidigare stämma sätter föreningen numera in 50.000 kr varje år på ett "buffertreservkonto". Pengarna är vikta för föreningens utveckling och underhåll. På det löpande "föreningskontot" finns ca 136.000 kr och i kassan 23.000 kr. På kontot för föreningshuset finns ca 105.000 kr. Summorna gäller per den 27 juli 2010.

Föreningshuset

Vi tog ett lån på 555.000 kr för att bygga huset. Byggkostnaden är budgeterad till 615.900 kr och det har hittills kostat 510.000 kr. Det beräknas gå en del pengar till kvarvarande arbeten med el och värme samt en högtalaranläggning så att alla ska höra bra på mötena.

Vi har i år betalat amortering och ränta om 37.000 kr för lånet på föreningshuset. Alla medlemmar i föreningen kan hyra lokalen för festligheter under hela året. Kontakta styrelsen för bokning och pris.

Lokalen ska inrymma ett bibliotek, som har samma öppettider som grindarna. Ordföranden tackade alla som hjälpt till att bygga huset och blev även uppmanad att tacka sig själv för sin insats!

Anslutning av vattentoalett till avloppet

Efter att styrelsen den 21/6 2010 mottagit en skrivelse från det nybildade bolaget NSVA, som tagit över efter VA-verket, är det inte längre tillåtet att installera vattentoalett till avloppet i stugorna. Att det varit tillåtet att tidigare beror på att kommunfullmäktige tagit ett beslut att det är tillåtet att koppla in vattentoaletter om det finns kommunalt avlopp, men de har inte tagit hänsyn till att VA-avdelningen vill ha en anslutningsavgift.

Om en kolonist vill ansluta sig vill NSVA ta ut en anläggningsavgift för samtliga kolonilotter om 4687, 50 inkl moms.

Så snart NSVA är tillbaka efter semesterledigheten har styrelsen för avsikt att förhandla om detta. Styrelsen motsätter sig att de som ej har vattentoalett i sin stuga ska betala detta. Den namnlista som samlades in bland kolonisterna visar också på att majoriteten motsätter sig avgiften.

Extra debitering för avloppsgrävning

På extra föreningsmöte förra sommaren fattades beslut att de då 138 redan inkopplade kolonisterna skulle göra två extra inbetalningar för att finansiera föreningens underskott av grävningen. En delfaktura skickades ut förra hösten och den andra kommer nu i september om 600 kr.

Anslutning av spis- eller braskamin

Styrelsen informerade att en kolonist fått beviljat bygglov, av kommunen, att installera en kamin i sin stuga. Det var sedan tidigare en skorsten i stugan, som nu skulle flyttas. Det krävs godkänd installatör och intyg till kommunen på korrekt installation. Tänk på att ha brandsläckare och brandfilt i stugan och att vara varsam med levande ljus och grill då det är trästugor vi har!

Sophuset

En uppmaning till alla kolonister att vi skärper oss när det gäller källsorteringen. Kartonger ska vikas ihop och skäras sönder om de har tendens att veckla ut sig. Det ska inte slängas matrester med kartongerna – de ska läggas bland matavfallet! Grovsopor som t ex bilbatterier, färgrester m.m. ska var och en själv lämna till soptippen. Felsortering innebär att vi får ökade avgifter för sophämtningen, det i sin tur kan ge en högre driftavgift för samtliga kolonister.

Mötet avslutades med kaffe och kaka.

Kompostlycka

🌿 Kolonisterna på Senderöd har fått en ny uppgift sedan föreningen bestämde att alla skulle ha kompost på sin tomt, men för några är det inget ovanligt. Lena på tomt 39 har haft kompost i många år.

-Det var bekvämare förr när vi kunde lämna i dungen, men det är en fördel att kunna lägga det direkt på komposten. Det jag inte vill lägga där samlar jag i plastsäckar och kör till tippen, t.ex. trädklipp och äpplen. Jag samordnar körningen till tippen med några grannar.

Maskar och gråsugor är bra

Minst två kompostbehållare behövs för att kunna ta hand om och blanda allt material. Öppna eller slutna behållare är en smaksak och har båda sina fördelar och nackdelar, men slutna komposter rekommenderas av kolonisterna. En del kombinerar båda sorterna och samlar t.ex kvistar i en öppen behållare för att lätt kunna blanda med det gröna från trädgården.

Placera komposten på halvskuggig plats. I sol blir det lätt för varmt och man behöver vattna desto oftare för att den inte ska bli för torr. Finns det inte skugga, så odla t.ex solrosor eller bönor runt om.

Maskar, tusenfotingar, gråsugor och hoppstjärtar är ett tecken på att fukthalten är rätt. Myror tyder på att det är för torrt (= vattna) och luktar det surt är det för blött (= lägg i t.ex. sågspån och blanda väl).

I halvskugga trivs Lisbets komposter bra.

Lenas hund Sally inspekterar komposterna.

En bra blandning

Att varva olika material i sin kompost är viktigt. Grönt trädgårdsavfall innehåller mycket kväve och bryts ner snabbt, vedartat trädgårdsavfall som kvistar och grenar innehåller kol och bryts ner långsammare. ”Tre fjärdedelar grönt avfall + en fjärdedel vedartat avfall” är en bra formel för att få in struktur och luft i komposten. Vill man inte klippa ner kvistar eller lägga i flisade grenar för strukturens skull så går det lika bra med äggkartonger och toalettpappersrullar eller löst hopknycklat tidningspapper.

Lena lägger inte maskrosor, fröer eller kvickrot i sin kompost. Inte heller taggiga buskar, som rosklipp.

-Fast oljefröer från digitalis och sömntuta gör inget, för jag gillar blommorna.

På tomt 73 jobbar Lisbet som haft kompost sedan 1985. Hon har samma utgångspunkt som Lena, men undviker dessutom grenar, häckklipp och mossa. Det blir mest gräs- och blomklipp och äggkartonger ibland.

-Men inga äggskal, säger Lisbet, de förmultnar alltför långsamt och ligger kvar i rabatterna.

Köksavfall är en bra tillsats. Både Lena och Lisbet lägger kaffesump och annat köksavfall i komposten, men inte kött och fisk. Lite kompostjord mellan varven är toppen.

Temperaturen i Christinas kompost är 25 C.

Temperaturen har betydelse

Har man tillgång till stallgödsel, med halm helst, så sätter det fart på processen. Både gräsklipp och stallgödsel höjer temperaturen i komposten. En temperatur på 35-45 grader är idealiskt, då trivs de flesta mikroorganismerna. Högre temperatur (upp mot 70 grader) krävs för att ta död på rotagräs (maskros, kvickrot) och på växtsjukdomar, men det är svårt att uppnå i en vanlig trädgårdskompost.

Christina, tomt 69, är inne på sin första sommar som kolonist och redan igång med sin kompost.

-Temperaturen är viktig läste jag, säger Christina, så jag har tagit hit en gammal stektermometer för skojs skull. Tillsammans går vi bort till komposten, gör en grop i mitten och sticker ner termometern. Visaren sjunker långsamt från luftens 29 grader till 25 grader i komposten.

Gödsla direkt med gräsklipp

Gräsklipp är en av de bästa källorna till näring i trädgården och sätter fart på processen i komposten. Men för mycket gräs i komposten kan ge en motsatt verkan. Det sjunker ihop så mycket att det blir syrebrist och processen avstannar. Lufta i komposten då och då genom att blanda om med en grep.

Vill du inte ha för mycket gräsklipp i din kompost – låt det ligga kvar på gräsmattan som gödning! Maskarna gör resten av arbetet. Och att ha många maskar är bra. De luckrar upp jorden vilket gynnar syretillförseln till rötterna. Det sura regnvattnet dräneras bort bättre och gör också att mosstillväxten minskar.

Christina trivs med sina öppna komposter.

Två slutna behållare och en öppen att samla kvistar i.

Eller använd gräsklippet som gödsling/marktäckning direkt i grönsakslandet. Ca 5-7 cm tjockt lager är lagom. Fyll på med jämna mellanrum under sommaren. Philippe Plönninge, trädgårdsmästare på Fredriksdal, ger dock rådet att minska sådan gödsling mot slutet av sommaren då växterna istället ska mogna inför vintern.

De som såg "Trädgårdsfredag" på SVT förra året minns kanske hur trädgårdsmästare Gustav Mandelman satte potatisen i en odlingsbädd fylld med sand. Efter några veckor lade han på ett lager gräsklipp som gödning och efter ytterligare några veckor ett lager till. Det var den enda gödning som potatisen fick och skörden blev god.

Receptet på en bra kompost

Alltså, en bra blandning mellan grönt avfall och finfördelat vedartat avfall i komposten, med tillsats av köksavfall, kompostjord och stallgödsel är viktigt. Dessutom bör man också tänka på bra syretillförsel, luftfuktigheten och temperaturen.

Det är bara att jobba vidare för att komposten ska ännu bättre till nästa säsong. Kanske dags att vända om lite i komposten för att hålla processen igång. "Komposta" på!

Källor:

Intervjuer med kolonisterna Lena, Lisbet och Christina.

"Den goda jorden" av Philippe Plönninge,

"Att lyckas med komposten" av Karin Persson,

"Kompostboken" av Ken Thompson,

"Kompostboken" av flera författare.

Hemsidan www.odla.nu om kompostering.

Christel Söderberg

Looftlighter – ett alternativ till tändvätska

👉 På föreningens årsmöte i mars i år fattades beslut att använda miljövänliga alternativ vid tändning av kolgrill.

Som uppföljning till detta tog kolonisten Lola kontakt med Nisse Persson på Looft och bjöd in honom till städdagen den 13/6. Han demonstrerade Looftlighter, som kolonisterna också kunde köpa till ett mycket förmånligt pris.

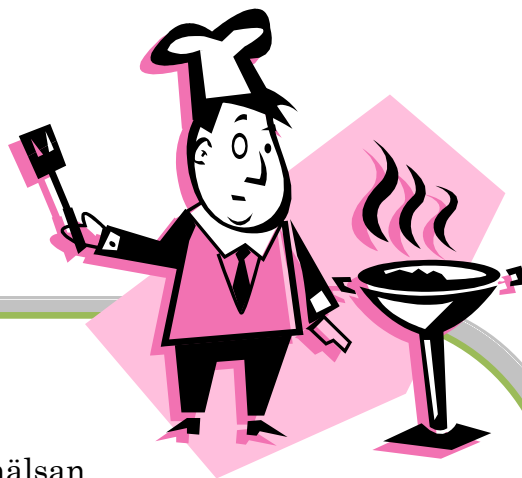
Looftlightern är en eldriven ”värmepistol” som tänder grillen på 60 sekunder. Mer information finns på

www.looftlighter.com

4 miljoner flaskor tändvätska per år

👉 I Sverige används officiellt 4 miljoner flaskor tändvätska varje sommar, samt tändkuber (koncentrerad tändvätska). Tändvätska är en petroleumprodukt och dess utsläpp av CO2 bidrar till växthuseffekten. Tändvätska orsakar också ca 450 fall av barnförgiftningar varje säsong.

Källa: Looft (Kemikalieinspektionen & Giftinformationscentralen)

Tänd inte med det här...

Tändvätska, som varken är bra för miljön eller hälsan.

Den luktar illa och kan ge smak åt maten. Tändvätska är en petroleumprodukt och de flesta innehåller även paraffin. Det finns även vätskor som är baserade på nafta och råolja, det betyder att de är mindre rena vätskor.

Tänd hellre med det här...

Tändgelé innehåller denaturerad alkohol, en ren naturprodukt. Etanol har lägre flampunkt än paraffin.

Tändblock eller **tändkuber** innehåller paraffin i fast form. De förångas inte på samma sätt som paraffin i flytande form och de kan inte åka ner i lungorna om ett barn skulle smaka på det.

Braständare. Det finns flera olika typer. Det kan t ex vara portionspåsar med paraffin i pulverform eller kuber med en blandning av paraffin och trä. Det finns också kuber av komprimerade furuspån och vegetabilisk olja, en ren naturprodukt.

Tändpapper kan bestå av stearin och klorfri pappersmassa, en ren naturprodukt.

Kolkassett, skorstenständare är en behållare som du fyller med kol och lite tidningspapper. Den tänds underifrån med braständare och luftdraget gör att elden snabbt tar sig. När kolen tagit sig hålls den ut bland övrig kol i grillen och får fortsätta glöda.

Elektrisk grilltändare ser ut som en stor gaffel, som sticks ner under kolen tills den glöder. Kräver elström.

Sist men inte minst – **Looftlightern** – som du kan läsa om här ovan!

Källa: Råd&Rön nr 5 2010

Midsommar på Senderöd 2010

Nästa städdag
med container är
planerad till den
22/8

Anslag kommer sättas upp med
mer information!

Annons i Lövet

Du som är företagare kan
annonsera i Lövet.

Kostnad:

1-sida 500:-

½-sida 400:-

¼-sida 200:-

Material lägges i föreningens
brevlåda på gamla föreningshuset
eller e-postas till:

info@senderod.com

Bevattning

Om du behöver vattna din växtlighet,
tänk på att göra det på kvällen.
Vattnar du på dagen i 25-30 graders
värme avdunstar det mesta av vattnet.
Dina växter får ingen större nytta av
det och det kostar föreningen en massa
onödiga pengar!

Använd poolvattnet till att vattna med.
Har du klor i så avdunstar det efter
hand, så växterna tar inte skada.

Bygglov

Tänk på att förändringar på befintliga
stugor, växthus, lekstugor och förråd
kräver godkännande av stugfogdarna.
Även staket högre än 1 m ska
godkännas av stugfogdarna!